

VÅR REFERANSE
18/568

DERES REFERANSE

DATO
12.01.2018

Undersøkelse av finansforetakenes gjennomføring av Finanstilsynets retningslinjer for forsvarlig utlånspraksis for forbrukslån

I rundskriv 5/2017 fastsatte Finanstilsynet retningslinjer for forsvarlig utlånspraksis for forbrukslån.

Retningslinjene gir uttrykk for finansforetakslovens regler for god forretningsskikk og finanstilsynslovens krav om å ivareta forbrukernes interesser. Finansforetaksloven § 13-5 om forsvarlig virksomhet fastsetter i fjerde ledd at et finansforetak skal utøve sin virksomhet i samsvar med redelighet og god forretningsskikk. Finansforetaksloven § 16-1 om organisering av kundebehandlingen fastsetter i fjerde ledd at finansforetak skal innrette sin virksomhet på en slik måte at det er liten risiko for interessekonflikter mellom foretaket og dets kunder, eller mellom foretakets kunder, eller for kundebehandling i strid med kravene til god forretningsskikk. Finansforetak skal ha betryggende ordninger og rutiner for å identifisere og motvirke slike risikoforhold innenfor de ulike områder av virksomheten.

Videre bygger retningslinjene på finansavtaleloven § 46b om at kredittgiver før kredittavtale inngås, skal vurdere forbrukerens kredittverdighet på grunnlag av fyllestgjørende opplysninger innhentet hos forbrukeren og om nødvendig fra relevant database.

Bestemmelsene i loven om "god forretningsskikk" er rettslige standarder. Forarbeidene til loven fremhever blant annet at reglene må sees i sammenheng med reglene om kundebehandling og i sammenheng med krav som pålegger Finanstilsynet å se til at finansforetak under tilsyn har hensiktsmessige og klare retningslinjer i samsvar med lovkrav. Det påpekes at Finanstilsynet således vil kunne foreta vanlig tilsynsmessig oppfølging for å påse at finansforetaks virksomhet blir utøvet i samsvar med kravene til god forretningsskikk.

Finanstilsynets merknader til tilbakemeldinger fra finansforetak på praktiseringen av retningslinjene

Rammekreditt

Flere foretak opplyser at de tilbyr usikrede forbrukslån som rammekreditt (rammelån), og herunder da ikke innordner seg etter retningslinjenes krav om avdragsbetaling og lengste løpetid.

Finanstilsynet understreker at usikret rammekreditt, i tillegg til å være regulert av retningslinjene, også reguleres av forskrift om fakturering av kredittkortgjeld mv. (forskrift 4.4.2017 nr. 427).

Forskriften fastsetter blant annet at finansforetak ved betalingshenvendelser (fakturering) skal angi størrelsen på samlet utestående kreditt som foreslått beløp for en betalingstransaksjon.

FINANSTILSYNET

Revierstedet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

Telefon 22 93 98 00
Telefaks 22 63 02 26

post@finansstilsynet.no
www.finanstilsynet.no

Saksbehandler

Anders N. Kvam
Dir. tlf 22 93 99 27

Finansforetaket skal gjøre forbrukeren kjent med at beløpet kan endres til et annet beløp, lik eller høyere det minimumsbeløp forbrukeren eventuelt er forpliktet til å betale. Retningslinjene for forsvarlig utlånspraksis for forbrukslån medfører at avtalen må inneholde krav om avdragsbetaling og lengste løpetid. Minimumsbeløpet må derfor minst tilsvare et beløp som medfører at tilbakebetaling av utestående kreditt, ikke gis en løpetid som er lengre enn fem år.

Kredittvurderingen

Alle relevante opplysninger for kredittvurderingen skal innhentes før lånesøknaden behandles av finansforetaket. Det er ikke i samsvar med kravet til forsvarlig kredittvurdering at man ber kunden bekrefte opplysninger/gi relevant informasjon i etterkant, f.eks. ved signering av gjeldsbrevet.

Refinansiering

Finanstilsynet har fått spørsmål om behandlingen av refinansiering når søknaden gjelder refinansiering av flere lån. I slike tilfeller kan det nye lånet ha en løpetid som er lik gjenværende løpetid på det refinansierte lånet som har lengst gjenværende løpetid. Dette forutsetter at øvrige kriterier i retningslinjene punkt 6 følges.

Avdragsbetaling og løpetid

Flere foretak opplyser at de tilbyr forbrukslån med lave terminbeløp, som i utgangspunktet innebærer at løpetiden på lånet blir langt over grensen på fem år, og avtale om innbetaling av restbeløpet like før utløpet av femårgrensen. Slike såkalte "ballonglån" vil ikke være i samsvar med retningslinjenes krav til avdragsbetaling.

Långiver kan videre ikke endre/forlenge løpetiden, etter søknad fra kunden, etter innvilgelse av lånet, uten at endringen kan begrunnes i en uforutsett endring i kundens økonomiske situasjon. Skal foretaket endre løpetiden på et lån, krever dette en egen vurdering og må begrunnes i nye forhold som ikke kunne/burde kommet frem ved opprinnelig kredittvurdering.

RAPPORTERING

Rapporteringen skal gi svar på om og hvordan det enkelte foretak har gjennomført kravene i retningslinjene. Rapporteringen vil deretter være en del av grunnlaget for tilsynets videre oppfølging av retningslinjene, herunder oppfølging av markedsføring og foretakenes nettsider, samt ved stedlige tilsyn i enkeltforetak. Forbrukslånsmarkedet vil være et prioritert tilsynsområde i 2018.

Alle finansforetak og norske filialer av utenlandske finansforetak som yter usikret kreditt til forbrukere, herunder kreditt knyttet til kreditt- og betalingskort, skal rapportere i vedlagte skjema.

Foretakene har plikt til å rapportere, se finanstilsynsloven § 3 annet ledd (lov 7.12.1956 nr. 1). Finansforetak som ikke tilbyr produkter som omfattes av retningslinjene, gir tilbakemelding om dette i merknadsfeltet i Altinn-skjemaet som skal benyttes for rapporteringen. Dette for å unngå unødig puring.

Rapporteringen gjelder for perioden 1. oktober – 31. desember 2017. Finanstilsynet varslet i rundskriv 5/2017 at retningslinjene ville ligge til grunn for tilsynets oppfølging av finansforetakene fra og med fjerde kvartal 2017.

**Vedlagte skjema besvares og sendes inn som vedlegg til
Altinn skjema KRT-1025 Forbrukslånsundersøkelse**

Frist for rapportering: Mandag 5. februar 2018

**Kontaktperson i Finanstilsynet: Anders N. Kvam
ank@finanstilsynet.no**

For Finanstilsynet

Anders N. Kvam
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.